

FYRTEL GŁÓWNA - CENTRUM INICJATYW LOKALNYCH
STOWARZYSZENIE MŁODYCH ANIMATORÓW KULTURY

2020 | AKTUALIZACJA

Diagnoza społeczności lokalnej osiedla Główna

ZESPÓŁ
Zuzanna Głowacka, Ewelina Chatłas, Daniel Stachuła

REDAKCJA
Daniel Stachuła

1. Wprowadzenie

Podstawą działania Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych jest aktywny współudział mieszkańców i mieszkank osiedla w działaniach (partycypacja). Dlatego też punktem wyjścia do wszelkich działań realizowanych w ramach CIL, jest diagnoza społeczności lokalnej. Stosunkowo obszerny dokument został stworzony w 2019 roku przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury – jest on dostępny na stronie internetowej SMAK (www.animatorzysmak.pl).

Rok 2020 był okresem pogłębiania i dookreślania mapy zasobów i potrzeb społeczności lokalnej. Przygotowany dokument jest efektem dwuletniej pracy Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury – zawiera zaktualizowaną diagnozę społeczności lokalnej osiedla Główna w Poznaniu, uzupełnioną o refleksje i spostrzeżenia członków i członkiń Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury – od dwóch lat realizatorów Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych.

Mamy nadzieję, że niniejszy dokument stanie się podstawą do pracy ze społecznością lokalną Główniej w kolejnych latach, zarówno ze strony organizacji pozarządowych jak i jednostek samorządu terytorialnego. Wierzimy, że poprzez tworzenie mądrej i odpowiedzialnej polityki rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych na terenie Poznania w partnerstwie wielosektorowym, rzeczywista zmiana społeczna jest możliwa.

2. Założenia aktualizacji diagnozy

Aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej osiedla Główna, uwzględniająca mapę zasobów i potrzeb, jest jednym z horyzontalnych narzędzi Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury. Dzięki niej jesteśmy w stanie przyjrzeć się problemom, potrzebom, zasobom i potencjałom społeczności lokalnej, z którą pracujemy na Główniej od dwóch lat.

Podczas realizacji działań diagnostycznych w 2020 roku wykorzystywaliśmy dotychczas poznane narzędzia badań jakościowych, wzbogacając je o własne, wypracowane w latach 2019-2020 techniki zdobywania informacji od mieszkańców i mieszkanek Główniej – były to m.in. warsztaty storytellingowe oraz rozmowy z członkami i członkiniami społeczności lokalnej przeprowadzane niejako „przy okazji”, podczas realizacji wydarzeń i działań warsztatowych zaprogramowanych w ramach kilku projektów realizowanych przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury na Główniej. Podczas realizacji działań diagnostycznych wykorzystana została zatem strategia badań uczestniczących.

Istotnym *novum* w działaniach diagnostycznych w 2020 roku było stworzenie 3-osobowego zespołu, odpowiedzialnego za realizację diagnozy. Wszystkie osoby odpowiedzialne za proces aktualizacji diagnozy (Zuzanna Głowacka, Ewelina Chatłas, Daniel Stachuła) pełniły jednocześnie funkcję opiekunów i opiekunek oddolnych inicjatyw mieszkańców. Te z kolei zaprogramowane zostały jako przedsięwzięcia poszczególnych grup kategoryalnych. W 2020 roku pracowaliśmy zatem nad pogłębieniem i aktualizacją diagnozy w kontekście pięciu grup: 1) młodzieży, 2) seniorek i seniorów, 3) mieszkańców i mieszkanek tzw. „nowej” Główniej (osiedla deweloperskie), 4) mieszkańców i mieszkanek tzw. „starej” Główniej (rdzenni mieszkańcy osiedla) oraz 5) rodziców z dziećmi. Pogłębiona praca opiekuna lub opiekunki z wybraną grupą diagnostyczną miała na celu wyrównanie szans w dostępie do możliwości realizacji inicjatywy odpowiadającej na potrzeby konkretnej grupy odbiorców, a jednocześnie pozwalała na systematyczną pracę w rozpoznawaniu potrzeb, problemów i potencjałów danej grupy.

To także przestrzeń, w której zawiązywane są trwalsze relacje pomiędzy społecznością lokalną a opiekunem inicjatywy – co z kolei, w założeniu, przekłada się na zwiększenie motywowania do działania, a w konsekwencji wzrost aktywności grupy, lepszą jakościowo samoorganizację, zaangażowanie w realizowaną inicjatywę oraz wzrost poczucia sprawczości (wpływu) na otaczającą rzeczywistość.

Ważnym argumentem przemawiającym za pracą z konkretnymi pięcioma grupami kategorialnymi jest fakt, że poprzednia diagnoza społeczności lokalnej wykazała wskazane grupy jako kluczowe. Kolejnym faktem jest umiejscowienie Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych. Działania CIL zogniskowane są na poddaszu przy ul. Główniej 42, w budynku byłego Gimnazjum nr 20 im. o. Mariana Żelazka. Aktualnie, w dwupiętrowym budynku znajdują się: Przedszkole nr 195 „Mała Biedronka” (parter, I piętro), Klub Seniora, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Lokalnej „Razem na Główniej” (parter), Rada i Zarząd Osiedla Główna (I piętro), oraz Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury (II piętro, poddasze). Struktura grup społecznych funkcjonujących w jednym miejscu (seniorzy, dzieci i ich rodzice, odbiorcy działań SMAK) również skłoniła nas do uwzględnienia tych konkretnych grup w aktualizacji diagnozy.

Istotnym elementem aktualizacji dokonanej w 2020 roku jest również precyzyjne określenie odbiorców diagnozy.

3. Odbiorcy dokumentu

Niniejszy dokument skierowany jest do wszystkich organizacji, grup nieformalnych, liderów i liderek społecznych oraz instytucji, pragnących realizować działania i projekty społeczne, edukacyjne, obywatelskie, kulturalne na terenie osiedla Główna. Wychodzimy bowiem z założenia, że tylko wtedy, gdy poznamy dzielnicę, charakterystykę społeczności funkcjonującej na danym terenie oraz sieć zależności i relacji, jesteśmy w stanie zaprogramować działania, które odpowiadają na rzeczywiste problemy i zaspokajają realne potrzeby mieszkańców i mieszanek. W tym kontekście szczególnie ważną grupą odbiorców aktualizacji diagnozy są również mieszkańcy i mieszkanki Główniej, chcący zrealizować w przyszłości inicjatywę oddolną w ramach Centrum Inicjatyw Lokalnych.

Nie ukrywamy, że aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej jest szczególnie cennym dokumentem dla samego Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury. Warto nadmienić w tym miejscu, że CIL to nie jedyny projekt realizowany przez SMAK na terenie Główniej. Pozostałe działania (Społeczne Centrum Kultury, Biblioteka Sąsiedzka, Archiwum Dzielnic Główna) są odpowiedzią na zdiagnozowane wcześniej problemy i potrzeby. Działania diagnostyczne znacząco ułatwiają programowanie i realizację rozmaitych projektów, podnoszą ich jakość, a także utwierdzają w przekonaniu kontynuowania rozpoczętych procesów współpracy ze społecznością lokalną.

Odbiorcami niniejszej aktualizacji diagnozy są także artyści, edukatorzy, animatorzy kultury – potencjalni rezydenci zaprojektowanych na lata 2021-2023 rezydencji animacyjnych, realizowanych w ramach Społecznego Centrum Kultury. Rezydencje animacyjne będą realizowane w ciągu kolejnych trzech lat – do współpracy zaprosimy artystów i edukatorów związanych z nurtem sztuki społecznej (community art), która odnosi się do praktyk opartych na społeczności lokalnej i tworzonej w jej otoczeniu, przy jednoczesnym włączaniu i angażowaniu społeczności. Rezydencje animacyjne będą miały charakter *open call* – w odpowiedzi na otwarty nabór ogłoszony przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury, artyści, animatorzy kultury, edukatorzy lub kolektywy artystyczno-edukacyjne zgłaszają swoje propozycje realizacji działań społeczno-artystycznych i edukacyjno-kulturowych w przestrzeni dzielnicy Główna w Poznaniu, uwzględniając możliwości i zaplecze techniczne SMAK, a także wyniki aktualizacji diagnozy społeczności lokalnej dzielnicy Główna w Poznaniu. Celem rezydencji będzie artystyczno-społeczna odpowiedź na problemy i potrzeby opisane w niniejszym dokumencie, nierzadko o charakterze interwencyjnym.

Oczywistym z punktu widzenia miejskiej polityki dotyczącej rozwoju i wspierania wspólnot lokalnych jest – w naszym przekonaniu – Urząd Miasta Poznania, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiednich jednostek i wydziałów: Gabinetu Prezydenta, Wydziału Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta Poznania, a także Rada i Zarząd Osiedla Główna jako jednostka pomocnicza lokalnego samorządu terytorialnego.

4. Ewolucja potrzeb społeczności lokalnej: mapa zasobów i potrzeb

Rok 2020 był okresem specyficznym. Pojawiające się w mediach określenia, takie jak „dystans społeczny”, „kwarantanna” czy „lockdown” na trwałe wpisały się zarówno w obieg języka, jak i szeroko rozumiany pejzaż społeczny – w tym w społeczność lokalną osiedla Główna w Poznaniu. Naturalną konsekwencją pandemii wirusa SARS-CoV-2 w opisywanym okresie były przetasowania i zmiany priorytetów na płaszczyźnie potrzeb i problemów społeczności lokalnej. Decyzje rządu dotyczące wprowadzania obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych, ich poluzowywania, a następnie ponownych restrykcji również mają swoje odzwierciedlenie w niniejszej aktualizacji. Nie bez znaczenia jest także moment realizacji projektu Centrum Inicjatyw Lokalnych na terenie osiedla Główna (drugi rok) i związanych z tym spostrzeżeń i refleksji organizatorów.

Poniższa zaktualizowana mapa zasobów i potrzeb uwzględnia zatem w sposób szczególny kilka czynników:

- okres działania Centrum Inicjatyw Lokalnych na Główniej (drugi rok działań),
- wpływ pandemii wirusa SARS-CoV-2,
- wynikające z dwóch powyższych obserwacje członków i członkiń Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury.

4.1. Główne trudności oraz obszary do działania w społeczności lokalnej osiedla Główna w Poznaniu

1. **Brak wspólnego miejsca** (przestrzeni fizycznej) dla realizacji pomysłów oraz wizji mieszkańców – brak zmian w kontekście 2019 roku. Na osiedlu nie ma miejsca określanego mianem wspólne, otwarte, jak np. dom czy centrum kultury. Działające stowarzyszenia i kluby nie spełniają funkcji wspólnototwórczej dla całej społeczności lokalnej osiedla – prezentują oferty dostosowane do ściśle sprecyzowanych grup społecznych. Przykładem jest świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Lokalnej „Razem na Główniej”, która jest placówką wsparcia dziennego – jej działania ukierunkowane są na reintegrację społeczną dzieci i młodzieży. Stowarzyszenie prowadzi również Klub Seniora, w którym w ramach cyklicznych spotkań, seniorzy i seniorki aktywizowani są na wielu płaszczyznach. Wymienione wyżej miejsca nie są postrzegane w społeczności jako otwarte i ogólnodostępne – nie taki jest też ich cel. Istotną zmianą w tym kontekście jest przestrzeń Fyrtel Główna, zlokalizowana na poddaszu przy ul. Główniej 42, w której funkcjonuje m.in. Centrum Inicjatyw Lokalnych. Mieszkańcy i mieszkanki dostrzegają to miejsce – jest ono coraz bardziej rozpoznawalne w społeczności lokalnej, jednak wciąż nie wszyscy są świadomi funkcjonowania takiej przestrzeni.

2. Dzielnica Główna w Poznaniu jest **obszarem zdegradowanym** (dane na podstawie Diagnozy Służącej Wyznaczeniu Obszaru Zdegradowanego i Obszaru Rewitalizacji Miasta Poznania, 22 listopada 2016 r.). Spory fragment osiedla Główna został wpisany do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Poznania.

3. Brak instytucjonalnej oferty kulturalno-animacyjnej – brak zmian w kontekście 2019 roku. Na Główniej dotychczas nie odbyły się żadne wydarzenia o charakterze kulturalnym, edukacyjno-kulturowym, społeczno-kulturowym o charakterze częściowo stałym, które byłyby prowadzone, koordynowane, organizowane przez instytucje miejskie. Wyjątkiem są działania Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury skierowane do lokalnej społeczności i wypływające z potrzeb odbiorców i odbiorczyń. SMAK nie jest jednak instytucją, ale organizacją pozarządową, której działania mocno zależne są od możliwości pozyskania środków finansowych (zewnętrznych) w otwartych konkursach ofert, dotacjach centralnych (rządowych, ministerialnych) oraz funduszy prywatnych. W planach Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury jest powołanie do życia Społecznego Centrum Kultury, współtworzonego przez grupę mieszkańców i mieszanek Główniej (co wciąż nie jest instytucjonalną ofertą kulturalno-animacyjną). Dzielnica Główna w Poznaniu jest obszarem zdegradowanym (dane na podstawie Diagnozy Służącej Wyznaczeniu Obszaru Zdegradowanego i Obszaru Rewitalizacji Miasta Poznania, 22 listopada 2016 r.). Spory fragment osiedla Główna został wpisany do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Poznania.

4. Znikome relacje bezpośrednie wśród mieszkańców – w kontekście diagnozy z 2019 roku obserwujemy poprawę relacji sąsiedzkich. Mieszkańcy i mieszkanki osiedla Główna (szczególnie tzw. „starej” Główniej) znają się od pokoleń, jednak większość z nich nie jest skłonna do budowania atmosfery dobra wspólnego. Większość działań koncentruje się na indywidualnych interesach jednostek lub małych grup społecznych, a **ludzie nie są skłonni do zmiany najbliższego otoczenia, współpracy, kooperacji**. Rok 2020 przyniósł poprawę stosunków sąsiedzkich panujących na osiedlu, a także wyłonienie się kilku nowych liderów i liderek społeczności lokalnej. Część społeczności lokalnej – skupiona wokół CIL – z chęcią „bierze sprawy w swoje ręce”, projektuje i angażuje się w działania zmierzające do np. poprawy estetyki osiedla (zagospodarowanie nieużytku, fragmentu ziemi na ogródek społeczny) oraz współtworzenie miejsca spotkań mieszkańców i mieszanek na świeżym powietrzu (prace budowlano-konstrukcyjne, wyrównanie terenu, montaż pergoli, nasadzenia). Postawa i zaangażowanie w działania wspólnotowe nie wpływają jednak na zmianę w postrzeganiu relacji sąsiedzkich czy najbliższego otoczenia w szerszych kręgach społeczności lokalnej.

5. Silne rozwarstwienie społeczne mieszkańców oraz **podział na tzw. „starą” i „nową” Główną** – podobnie jak w 2019, tak w 2020 roku zmiany w strukturze społecznej osiedla Główna oraz jego przestrzennym kształcie są wciąż dostrzegalne, a nawet uległy nasileniu. Ma to związek z tworzeniem kolejnych budynków wielorodzinnych realizowanych przez deweloperów. **Radykalne zmiany architektoniczno-urbanistyczne generują proces gentryfikacji społeczno-przestrzennej osiedla**. W przeciągu dwóch lat obserwujemy wyraźny podział na nowe osiedla (wraz z napływowymi mieszkańcami) oraz stare zabudowania, będące miejscem zamieszkania rdzennych mieszkańców z pokolenia na pokolenie. Problemem jest brak integracji tych dwóch odrębnych i funkcjonujących obok siebie światów, a także brak chęci do włączania się w działania integracyjne

6. **Procesy gentryfikacyjne** zachodzące na terenie Główniej to przede wszystkim:

- **gentryfikacja ekonomiczna**, która wiąże się ze wzrostem cen najmu oraz kupna mieszkań w nowych osiedlach deweloperskich,
- **gentryfikacja społeczna** rozumiana jako zmiana składu społecznego osiedla na osoby młodsze, z wyższym wykształceniem, zatrudnione przede wszystkim w sektorze usług.

Zważywszy na fakt, iż w ostatnich latach powstało wiele artykułów naukowych opisujących proces gentryfikacji na podstawie przypadków na terenie Poznania (ze szczególnym uwzględnieniem Śródk, leżącej nieopodal Główniej), SMAK dostrzega potencjalne zagrożenie w szeroko rozpowszechnionych działaniach deweloperów na terenie osiedla Główna w Poznaniu.

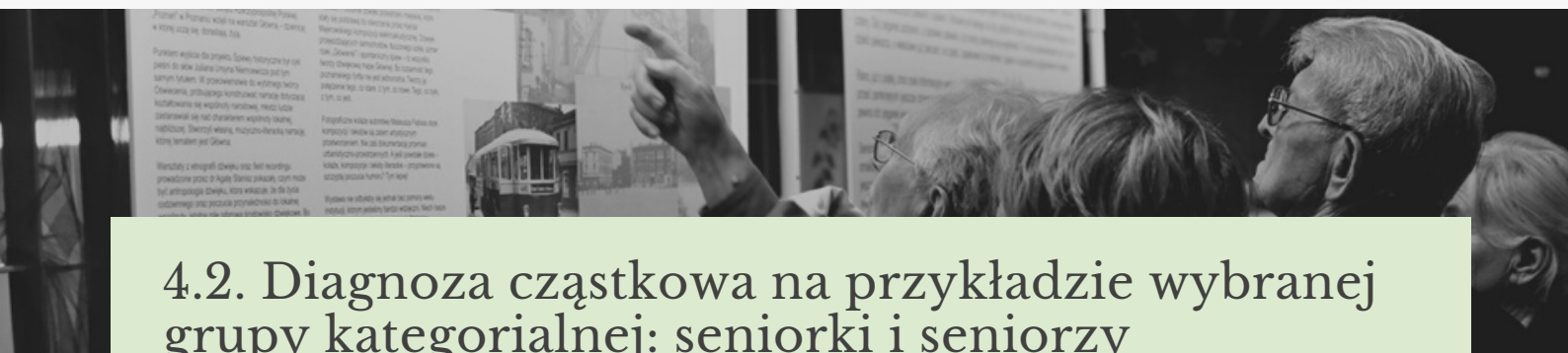
7. Społeczność osiedla Główna – w szczególności osoby z tzw. „starej” Główniej posiadają **silną tożsamość przestrzenną, przywiązanie do miejsca**, zwartą strukturę i własne wypracowane kanały komunikacyjne. W przeciwieństwie do nowych mieszkańców i mieszkanek z osiedli deweloperskich, którzy nie mają wiedzy dotyczącej historycznych uwarunkowań przestrzennych (dzielnica porobotnicza), nie znają lokalnej historii dzielnicy, nieutożsamiają się z nią, nie czują przywiązania do miejsca. Część z nich jest jednak ciekawa, chętnie włącza się w działania związane z historycznymi kontekstami najbliższej okolicy (Archiwum Dzielnicy Główna – www.fyrtelglowna.pl).

8. **Istnieją enklawy szczególnie trudne społecznie** takie jak: blok socjalny na Nadolniku, wybrane kamienice przy ulicach Średniej, Mariackiej, Krótkiej, wybrane kamienice przy ulicy Smolnej. Są to stare struktury zamieszkałe od pokoleń przez te same rodziny. Od pokoleń również borykające się z takimi problemami i patologiami społecznymi jak: alkoholizm, przemoc rodzinna, bezrobocie, ubóstwo, wyuczona bezradność życiowa (dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na podstawie wywiadu przeprowadzonego z rejonowymi pracownikami socjalnymi). Warto odnotować, że rok 2020 przyniósł nasilenie się wyżej wymienionych problemów społecznych obecnych na terenie dzielnicy. Jest to bezpośredni skutek epidemii wirusa SARS-CoV-2. Jednym z działań włączających i aktywizujących członków społeczności zagrożonych wskazanymi problemami jest działająca od 10 lat na terenie osiedla świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci w wieku 7-18 lat, w której odbywają się regularne i systematyczne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania w społeczeństwie dzieci pochodzących z rodzin z dysfunkcjami.

9. Aktualizacja diagnozy z roku 2020 wskazała również na **pojawienie się na społecznej mapie dzielnicy kolejnej grupy społecznej**, dotychczas niezauważanej i pomijanej w oficjalnych raportach: **mniejszość ukraińska**. Reprezentanci tej mniejszości narodowej mieszkający na Główniej w przeważającej większości to imigranci zarobkowi. Część mieszkańców-imigrantów jest zaangażowana w konflikty i spory na tle narodowościowym. Doprowadza to do potęgowania stereotypów związanych z narodowością po obydwu stronach rozmaitych sąsiedzkich sporów. Zachowania obu grup (Polaków i Ukraińców) niejednokrotnie mają charakter ksenofobiczny. Dotychczas nie udało się włączyć Ukraińców i Ukrainek w działania CIL. Jest to jeden z obszarów do pracy w 2021 roku.

10. **Bierność seniorek i seniorów.** Stosunkowo liczną grupę mieszkańców i mieszanek zaangażowanych we działania w ramach Centrum Inicjatyw Lokalnych stanowią seniorzy i seniorki. Jest to kilkunastoosobowa grupa działająca w ramach Klubu Seniora. Należy jednak zaznaczyć, że stanowi ona niewielki odsetek osób w wieku 60+ zaangażowanych jakkolwiek w działania integracyjne i wspólnototwórcze. Zdecydowana większość nie wykazuje jakichkolwiek przejawów aktywności kulturalnej, społecznej czy sąsiedzkiej. Zamknięci w domach nie wykazują chęci aktywizacji i wejścia w działania realizowane na terenie dzielnicy.

11. **Nieliczne działania o charakterze ekologicznym** – w stosunku do 2019 roku zauważamy progres. Wielu mieszkańców określa swoją dzielnicę mianem „ładnej i zielonej” niestety regularnie zaśmiecanej oraz zaniedbanej. Nie wykazują przy tym chęci zmiany i realizacji oddolnych inicjatyw sprzeciwu wobec niszczenia środowiska naturalnego w ich najbliższym sąsiedztwie. Z chęcią natomiast wchodzi w ogólnopolskie akcje związane z promowaniem postaw pro-ekologicznych (Sprzątanie Świata 2019, 2020, sprzątanie Głównienki). Zaangażowanie społeczności lokalnej ujawniło się również podczas spaceru sentymentalnego po dzielnicy – tematyką spaceru była woda (stawy, wyrobiska pocegielniczne, rzeka Główna, nazywana zdrobniale Głównienką).

4.2. Diagnoza cząstkowa na przykładzie wybranej grupy kategorialnej: seniorki i seniorzy

W przypadku seniorek i seniorów będących w orbicie działań CIL elementem charakterystycznym jest przede wszystkim postawa klienta, biernego odbiorcy działań. W takim wypadku grupa odznacza się dużą aktywnością – ma jednak problem z uczestniczeniem w wielogodzinnych wydarzeniach (wówczas uczestniczy tylko 2 godziny). Seniorzy lubią także obserwować wydarzenia z dystansu, z pewną rezerwą wchodzi w aktywności związane np. z tańcem. Są bardzo zainteresowani historią dzielnicy i jako pierwsi deklarują uczestnictwo w spacerach tematycznie związanych z najbliższym otoczeniem. Rzadko obserwuje się by przyprowadzali ze sobą wnuki. Często ich dzieci zamieszkują inne dzielnice Poznania.

Seniorki i seniorzy rzadko wychodzą z własną inicjatywą, proponując pomoc we wspólnotowych aktywnościach – często bowiem za oczywistość przyjmują, że inni wyręczą ich w obowiązkach (np. podlewanie kwiatów w ogrodzie społecznym). Wolą być „wciągani siłą” w działania niż samodzielnie decydować o swoim zaangażowaniu. Na końcu jednak wydają się być zadowoleni z takiego stanu rzeczy.

Grupa charakteryzuje się hermetycznością – kontakt międzyludzki w kręgu kilkunastu osób z Klubu Seniora wydaje się dla nich wystarczająco satysfakcjonujący. Z obserwacji zespołu diagnostycznego wynika, że grupa potrzebuje więcej działań międzypokoleniowych i integracyjnych.

Wśród problemów i potrzeb związanych z funkcjonowaniem seniorek i seniorów należy wymienić:

- **niedostosowaną przestrzeń** – często, gdy seniorzy chcą skorzystać z aktywności realizowanych przez SMAK, możemy spotkać się z krytyką „znowu trzeba tam wchodzić”; wejście na drugie piętro schodami (brak windy, schodofazu) powoduje zmęczenie i frustrację; w związku z tym często działania realizowane z tą grupą odbywają się w ich oswojonej przestrzeni na parterze – Klubie Seniora,
- **brak lidera** – grupa nie posiada lidera/liderki; liderką mylnie określana jest opiekunka klubu;
- **„obcowanie z artefaktem”** – w działaniach realizowanych z tą grupą duże znaczenie mają np. odbitki zdjęć, film nagrany na płycie, album, książka (namacalne przedmioty),
- **komunikacja** – grupa wymaga odrębnego informowania o realizowanych wydarzeniach i podejmowanych inicjatywach poprzez przekazanie informacji opiekunce klubu;
- **wykluczenie cyfrowe** – problem dotyczy większości seniorek i seniorów (zarówno tych związanych z Klubem Seniora, jak i pozostałych niezaangażowanych w jakiekolwiek działania); seniorzy i seniorki nie posiadają odpowiednich kompetencji ani sprzętu, by móc zaangażować się w działania realizowane w formule on-line;
- **dystans społeczny** – przedstawiciele i przedstawicielki grupy znajdują się w grupie **podwyższonego ryzyka** zakażenia wirusem SARS-CoV-2, co w dobie pandemii znacząco uniemożliwia przeprowadzenia większości działań; wielokrotnie zdarzało się, że nie mogliśmy dołączyć do spotkania z nimi, ponieważ sala Klubu Seniora mieściła maksymalnie sześć osób (przy zachowaniu norm sanitarno-epidemiologicznych); część seniorek i seniorów bagatelizuje wpływ pandemii na życie społeczne, część wprost przeciwnie – w obawie o własne zdrowie i życie wycofała się ze spotkań towarzyskich oraz regularnych wizyt w Klubie Seniora.

4.3. Zdiagnozowane potrzeby społeczności lokalnej – aktualizacja

I. Potrzeba spotkania – pandemia wirusa SARS-CoV-2 i wprowadzony reżim sanitarno-epidemiologiczny wzbudził potrzebę spotkania z drugim człowiekiem w rzeczywistości pozawirtualnej. Wpływ na to ma przemęczenie związane zarówno z pracą w trybie zdalnym (home office), jak i edukacją szkolną prowadzoną również w formule zdalnej. Sporą frekwencją cieszyły się wydarzenia realizowane przez SMAK w miesiącach letnich, gdy obostrzenia sanitarno-epidemiologiczne miały łagodniejszy charakter.

II. Potrzeba wspólnego miejsca spotkań, w którym mieszkańcy mieliby możliwość wzajemnie się poznać, zintegrować, porozmawiać na tematy związane z ich najbliższą okolicą. Mieszkańcy zwracają uwagę, iż na przełomie kilku ostatnich miesięcy takim miejscem stał się Fyrtel, CIL, poddasze, jak określają działania realizowane przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury. Rok 2020 przyniósł także wspólnotowe działania tworzenia sąsiedzkiego miejsca spotkań na świeżym powietrzu (podwórko przy ul. Głównej 42).

III. Potrzeba komercyjnego miejsca spotkań o charakterze restauracji, kawiarni, pubu, w którym mieszkańcy mogliby spotkać się ze znajomymi, przyjaciółmi, porozmawiać, zintegrować ze sobą. Rok 2020 nie przyniósł żadnych zmian w tym zakresie.

IV. Potrzeba rozwijania oferty kulturalno-edukacyjnej, która dałaby mieszkańcom możliwość udziału w wydarzeniach kulturalnych, społecznych, edukacyjnych i animacyjnych na terenie osiedla. W 2019 roku w rozmowach z mieszkańcami wielokrotnie przywoływana była **potrzeba korzystania z zasobów biblioteki** oraz powstania filii instytucji miejskiej (Biblioteki Raczyńskich) na terenie osiedla. Rok 2020 przyniósł realizację inicjatywy oddolnej mieszkańców i mieszanek – powołanie do życia pierwszej w Poznaniu Biblioteki Sąsiedzkiej – funkcjonującej regularnie od poniedziałku do piątku w wybranych godzinach. Biblioteka Sąsiedzka w sposób znaczny zaspokaja tę potrzebę.

V. Potrzeba integracji „dwóch światów” z terenu osiedla Główna – tzw. „starej” i „nowej” **Główniej** – wielu mieszkańców dostrzega rozdźwięk pomiędzy nowymi osiedlami deweloperskimi oraz kamienicami z przełomu XIX/XX wieku. Uważają, że bez działań konsolidujących te dwa obszary, wewnętrzne rozwarstwienie społeczne mieszkańców Główniej będzie drastycznie wzrastało w tempie lawinowym. Rok 2020 to częściowe przełamywanie barier oraz wzajemne poznawanie się reprezentantów i reprezentantek obu społeczności. Przykładem jest realizacja inicjatywy oddolnej – Biblioteki Sąsiedzkiej – zarówno na etapie przygotowywania i organizacji przedsięwzięcia, otwarcia biblioteki, jak i jej funkcjonowania (opieka nad księgozbiorem, udostępnianie).

VI. Potrzeba zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, poczucia wpływu na otaczającą rzeczywistość oraz możliwość jej zmiany – w stosunku do 2019 roku obserwujemy wyraźne zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, co objawia się m.in. realizacją inicjatyw oddolnych, które rzeczywiście mają charakter oddolny (od pomysłu, poprzez przygotowania, realizację, aż po ewaluację). Spora część mieszkańców jednak wciąż nie wykazuje jakichkolwiek przejawów aktywności, nie mają poczucia wpływu na otaczającą rzeczywistość, nie są zainteresowani wzmacnianiem samopomocy sąsiedzkiej oraz wydarzeniami inspirującymi do budowania trwalszych relacji międzyludzkich oraz między poszczególnymi grupami społecznymi funkcjonującymi na terenie osiedla.

VII. Potrzeba zmiany estetyki osiedla Główna – mieszkańcy i mieszkanki coraz częściej dostrzegają zmiany związane z estetyką osiedla. Punktuja m.in. brak uporządkowanych reguł dotyczących reklam, bilbordów, oraz afiszy reklamowych przedsiębiorstw funkcjonujących na Główniej – zdarza się, że samodzielnie, w pojedynkę interweniują bezpośrednio u właścicieli reklam, bilbordów, często jednak bezskutecznie. Część z mieszkańców i mieszanek odpowiedzialnością za stan estetyki osiedla obarcza Radę Osiedla Główna.

VIII. Potrzeba wzmocnienia lokalnych liderów i liderek w społeczności oraz wyłonienia nowych liderów i liderek – w stosunku do 2019 roku dostrzegamy pozytywną zmianę. Działania CIL zaowocowały pojawieniem się w społecznym pejzażu Główniej kilku liderek i liderów społecznych. Część z nich włączyła się w działania CIL, realizując inicjatywy oddolne. Obserwacje SMAK dotyczą przede wszystkim wzmocnienia funkcjonujących już na Główniej liderów i liderek poprzez umiejętne dystrybuowanie odpowiedzialności podczas realizacji inicjatyw i akcji sąsiedzkich. Obserwujemy jednocześnie niechęć do przejmowania pełnej odpowiedzialności za realizację akcji, inicjatyw, wydarzeń, działań. Wzmocnienie liderek i liderów powinno mieć charakter merytoryczny, coachingowy, mentoringowy, przy jednoczesnych działaniach edukacyjnych zmierzających do ukazania możliwości realnych działań na rzecz dobra wspólnego społeczności lokalnej.

IX. Potrzeba działań wspólnototwórczych, kulturotwórczych realizowanych przez mieszkańców i mieszkanki – w nawiązaniu do potrzeb VI. oraz VIII. – wciąż obserwujemy postawy roszczeniowe części mieszkańców i mieszanek („to mi się należy”, „no przecież ja tego nie będę robić”, „są od tego ludzie”, „to sprawa miasta”) i brak chęci partycypowania w działaniach i wydarzeniach kolektywnych, zmierzających do wypracowania określonych rozwiązań czy postaw. Dominującą postawą na terenie osiedla jest bierna postawa klienta, wymagającego i/lub żądającego określonych działań, przestrzeni, rozwiązań. Oprócz nielicznych, ale bardzo zaangażowanych w działania wspólnototwórcze mieszkańców i mieszanek, obserwujemy jednocześnie brak chęci wejścia w rolę współtwórcy i partnera realizowanych działań.

X. Potrzeba bezpośredniej komunikacji z centrum miasta poprzez stworzenie linii tramwajowej – w kontekście 2019 roku nie dostrzegamy zmian. Wciąż, pomimo głosów mówiących o dobrej komunikacji autobusowej z centrum Poznania, część mieszkańców i mieszanek domaga się stworzenia linii tramwajowej.

Wskazane powyżej potrzeby mają różny zakres i zasięg. Część z nich ma charakter infrastrukturalny, a możliwość zaspokojenia ich nie znajduje się w polu działania CIL. Pozostała część jest wskazówką do dalszej pracy ze społecznością lokalną na Główniej.

4.4. Wpływ pandemii wirusa SARS-CoV-2

Szczególne miejsce w aktualizacji diagnozy w 2020 roku zajmuje wpływ pandemii wirusa SARS-CoV-2 na funkcjonowanie społeczności lokalnej i ewolucję problemów i potrzeb. Permanentny stan zagrożenia, podsycany codziennymi, medialnymi doniesieniami o liczbie zgonów oraz nowych zakażeń znalazł swoje odzwierciedlenie w kondycji społeczności na Główniej. Wpływ pandemii spróbowaliśmy podzielić na kilka faz:

I. Zamknięcie – początkowy etap związany z ogłoszeniem „stanu epidemicznego” na terenie całego kraju przez rząd. Charakteryzował się przede wszystkim wszelkiej aktywności i działań wspólnototwórczych i społecznych na terenie Główniej (nie funkcjonowały szkoły, wszelkie zaplanowane działania w ramach CIL zostały zawieszone do odwołania). Etap ten też w społeczności lokalnej charakteryzował się również dostosowaniem się do reżimu sanitarno-epidemiologicznego oraz nowych wytycznych (dezynfekcja, zakrywanie nosa i ust, godziny dla seniorów).

II. Samopomoc sąsiedzka – 2 tygodnie zamknięcia i „zamrożenia” życia społecznego spowodowały chęć radzenia sobie z zastaną sytuacją; mieszkańcy i mieszkanki wyszli z inicjatywą realizacji działań związanych z samodzielnym szyciem maseczek i dystrybucją ich wśród mieszkańców w formie paczek zawierających też inne elementy (nawiązujące do działań zaprogramowanych na rok 2020, m.in. nasiona roślin, materiały promocyjne CIL, broszurę/ album ze zdjęciami z edycji 2019, reprodukcję pocztówki z XX-lecia międzywojennego z Główniej – akcja pod hasłem #dołączdonaszejpaczki). Były to działania realizowane na tzw. „dyżurach szycia”, które odbywały się w siedzibie CIL na Główniej. Stanowiska z maszynami do szycia oraz niezbędnymi materiałami były zagwarantowane – szyc maseczki mógł każdy po przebyciu krótkiego szkolenia. Działania te, oprócz płaszczyzny samopomocy sąsiedzkiej, zintegrowały uczestników i uczestniczki między sobą. Warto zaznaczyć, że były to też nowe osoby nie współpracujące dotychczas z CIL. To również okres projektowania i programowania niektórych inicjatyw oddolnych mieszkańców z terminem realizacji przeniesionym na miesiące letnie.

III. Odmrażanie – faza związana z poluzowaniem obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych, m.in. poprzez możliwość realizacji działań z zachowaniem dystansu przestrzennego pomiędzy uczestnikami, duża swobodą działań w ramach wydarzeń odbywających się na świeżym powietrzu; etap ten charakteryzował się również sporym entuzjazmem ze strony społeczności lokalnej, wysoką frekwencją w wydarzeniach i działaniach realizowanych przez SMAK w ramach CIL i innych programów/projektów.

IV. Ponowne zamknięcie – spodziewane przez realizatorów i społeczność lokalną decyzje rządu związane z ponownym, choć nie tak gwałtownym zamykaniem i wyłączeniem z życia społecznego kolejnych instytucji, organizacji i gałęzi gospodarki. To etap wprowadzenia w CIL na Główną wydarzeń i działań realizowanych: początkowo w formule ograniczonej liczby uczestników (max. 5 osób), a następnie przeniesienia działań do sieci za pośrednictwem telekomunikatorów oraz innych narzędzi on-line.

Stan pandemii niewątpliwie **znacząco utrudnia realizację CIL** zgodnie z metodyką OSL. Większość narzędzi internetowych pozwala jednak na podtrzymanie kontaktu ze społecznością lokalną, a także stworzenie ekwiwalentów działań realizowanych offline w rzeczywistości wirtualnej. Zarówno działania diagnostyczne, jak proces rozbudowywania partnerstwa lokalnego oraz realizacja inicjatyw oddolnych mieszkańców uległy **przeformułowaniu i dostosowaniu** do aktualnych wymogów sanitarno-epidemiologicznych:

- przeprowadziliśmy działania diagnostyczne z wykorzystaniem form zdalnych, on-line: video-konferencje realizowane za pośrednictwem platform internetowych: płatnych i bezpłatnych (np. Zoom, meet.us, Skype, Google Hangouts, meet.jit.si, MS Teams – wybór platformy został dokonany po konsultacjach ze społecznością lokalną oraz uwzględniając możliwości finansowe SMAK – spotkania odbywały się na platformie meet.jit.si, natomiast cykle warsztatów tematycznych na MS Teams (możliwość wprowadzenia kanałów tematycznych, zespołów, dodawania plików),
- do podtrzymania kontaktu z grupami wykluczonymi cyfrowo oraz działań diagnostycznych wykorzystaliśmy metody nieuwzględniające konieczności bezpośredniego spotkania (np. rozmowy telefoniczne z seniorami),
- dostosowanie form działań CIL do obowiązujących przepisów i wytycznych związanych z epidemią to także spotkania indywidualne epidemicznym i/lub zagrożenia epidemicznego, m.in. spotkania indywidualne z zachowaniem bezpiecznej odległości, używanie maseczek, brak bezpośredniego kontaktu fizycznego osób prowadzących działania oraz odbiorców działań,
- w zakresie realizacji inicjatyw oddolnych mieszkańców część inicjatyw realizowana była w formule hybrydowej (prace projektowe, faza kreatywna – on-line, natomiast realne działania – w małych grupach off-line),
- wprowadziliśmy także możliwość realizacji inicjatyw oddolnych związanych bezpośrednio z pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz jej skutków – m.in. realizacja inicjatyw wspierających członków tzw. grup ryzyka (np. seniorzy), sieciujących i wspierających społeczność lokalną w dobie pandemii – #dołączdonaszejpaczki,
- w zakresie procesu kontynuowania budowy partnerstwa lokalnego wyszliśmy z inicjatywą przeprowadzenia spotkań w formule on-line, jednak nie spotkało się to z aprobatą partnerów, dlatego proces budowania partnerstwa lokalnego został ograniczony i skoncentrował się na realizacji określonych działań wspólnie (Dzień Sąsiada).

5. Autodiagnoza Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych

Rok 2020 to także próba przyglądania się funkcjonowaniu samego Centrum Inicjatyw Lokalnych w społeczności lokalnej Główniej. Poniżej znajduje się lista refleksji, spostrzeżeń i uwag zespołu CIL funkcjonującego od dwóch lat na Główniej:

- **Fyrtel Główna to przestrzeń kultury, sztuki, edukacji i integracji sąsiedzkiej;** w ramach przestrzeni zlokalizowanej na poddaszu przy ul. Główniej 42 funkcjonuje **Centrum Inicjatyw Lokalnych – jest ono jedną z czterech płaszczyzn działań na Główniej** realizowanych przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury. Pozostałe to: Społeczne Centrum Kultury, Archiwum Dzielnicy Główna oraz Biblioteka Sąsiedzka na Główniej (powołana do życia w ramach inicjatywy oddolnej, która jest rozbudowywana, a działania są kontynuowane, usamodzielniają się); wszystkie projekty realizowane są pod wspólnym brandem przestrzeni Fyrtel Główna – wzajemnie się uzupełniają, są ze sobą komplementarne,
- **CIL** oparty na założeniu metodologicznych OSŁ **jest podstawą działania dla pozostałych płaszczyzn niezależnie od źródła finansowania** – sposób pracy ze społecznością lokalną oraz cel, którym jest odejście od pracy dla ludzi na rzecz pracy z ludźmi i przez ludzi został rozciągnięty na wszystkie cztery płaszczyzny działań,
- **program CIL** traktowany jest przez zespół SMAK **jako cenne, użyteczne narzędzie pobudzania zmiany w społeczności lokalnej** w logicznie uporządkowanym cyklu (diagnoza potrzeb – wyznaczenie celów działania – realizacja działań – ewaluacja oraz aktualizacja mapy potrzeb),
- cennym elementem realizacji działań CIL oraz pozostałych projektów jest **utrwalenie efektów w formie broszury** (publikacja do 40 stron zawierająca elementy metodyki pracy ze społecznością lokalną, dokumentację fotograficzną) **oraz materiałów audiowizualnych** (reportaże i filmy z ważnych przedsięwzięć realizowanych przez mieszkańców w ramach CIL oraz przez SMAK),
- istotna jest **przestrzeń, wspólne miejsce** do realizacji inicjatyw mieszkańców i mieszkanki – od dwóch lat przestrzeń poddasza przy ul. Główniej 42 pełni taką funkcję; konkretne miejsce ułatwia identyfikację działań CIL i budowanie pozytywnego wizerunku działań ze społecznością lokalną,
- Fyrtel Główna jest przestrzenią edukacji, kultury, sztuki i integracji sąsiedzkiej, realnie współtworzoną przez mieszkańców i mieszkanki dzielnicy, która w 2020 roku została **nagrodzona w Konkursie Inicjatory 2019** organizowanym przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMP wraz z Estradą Poznańską nagrodą „**Inicjator Aktywizujący**” (kategoria, w której oceniano przedsięwzięcia pobudzające mieszkańców do działania i współtworzenia). Otrzymana nagroda jeszcze bardziej motywuje Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury do dalszej, pogłębionej pracy ze społecznością lokalną,

- przestrzeń CIL stała się **miejszem rozpoznawalnym na mapie dzielnicy**, ale wykracza również poza granice osiedla: członkowie Rady Osiedla Strzeszyn odwiedzili CIL podczas wizyty studyjnej. Wymiana doświadczeń dotyczyła powstania na Główniej Biblioteki Sąsiedzkiej – pierwszej w Poznaniu oddolnej księżnicy, gromadzącej i udostępniającej ponad 7 tysięcy egzemplarzy książek dla czytelników i czytelniczek z Główniej i dzielnic przyległych,
- działania Fyrteł Główna zostały **dostrzeżone również poza Poznaniem**: jesienią 2020 roku miała odbyć się wizyta studyjna przedstawicieli Strefy Kultury Wrocław dotycząca sposobów pracy SMAK ze społecznością lokalną, jednak ze względu na obostrzenia związane z epidemią SARS-CoV-2 do spotkania nie doszło,
- działania CIL zostają **dostrzeżone przez inne organizacje i instytucje funkcjonujące w Poznaniu** – współpraca z Festiwalem Malta podczas tworzenia Mapy sentymentalnej Główniej – trasy spacerowej opartej na wspomnieniach mieszkańców i mieszkanek dzielnicy dotyczącej wody,
- Fyrteł Główna jest **przestrzenią dostrzeganą przez pracowników Urzędu Miasta Poznania** – wizyta zastępcy dyrektora wydziału kultury na otwarciu Biblioteki Sąsiedzkiej, reakcje w mediach społecznościowych przez pracowników Gabinetu Prezydenta, Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydziału Kultury, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych,
- jednym z celów CIL jest **przełamanie głęboko zakorzenionych stereotypów dotyczących Główniej** wśród mieszkańców innych dzielnic Poznania – budowanie pozytywnego wizerunku dzielnicy poprzez systematyczną pracę ze społecznością, udostępnianie mieszkańcom i mieszkankom narzędzi zmiany społecznej – pozytywne wzmocnienie mieszkańców i mieszanek w walce ze stereotypami (część z mieszkańców sama utrwała stereotypy dotyczące osiedla i jego społeczności),
- **powodzenie inicjatywy oddolnej** w dużej mierze zależy od wzięcia na siebie odpowiedzialności przez lokalnego lidera lub lokalną liderkę; duży wpływ ma także odpowiednie **motywowanie** do działania przez realizatorów CIL (nie wyręczanie w pracy),
- **CIL jako miejsce kontaktowe** – poprzez wiadomości mailowe oraz media społecznościowe dostajemy zapytania dotyczące m.in. funkcjonowania miejsc dla seniorów w dzielnicy, społeczność lokalna przesyła zdjęcia tablic reklamowych, billboardów oraz nieużytków z pytaniami o to, do kogo można się zwrócić, by spróbować coś zmienić,
- zauważamy, że w działania przestrzeni Fyrteł Główna (CIL, SCK, biblioteka, archiwum) włączają się także **nowi ludzie, niemieszkający na Główniej**, ale korzystający z działań realizowanych ze społecznością lokalną – ludzie z zewnątrz, z innych dzielnic i osiedli Poznania, którzy chętnie odwiedzają dzielnicę i angażują się w rozmaite aktywności,
- działania związane z historią dzielnicy (np. archiwum www.fyrteलगlowna.pl, gra miejska „Na Główniej jest bobrze”, wystawa dotycząca obozu przesiedleńczego na Główniej funkcjonującego w latach 1939-1940) stają się punktem zwrotnym w rozmowach ze społecznością lokalną – **poprzez historię ludzie z chęcią dzielą się swoimi potrzebami** oraz problemami, które dostrzegają na terenie osiedla,
- **CIL jako miejsce cierpliwe** – budowanie partnerstwa lokalnego wymaga czasu – jest procesualną, systematyczną pracą, która powinna opierać się na zaufaniu; rok 2020 przyniósł rzeczywiste zmiany w postrzeganiu działalności CIL przez niektórych partnerów – nie jesteśmy „ciałem obcym” w dzielnicy, ale jednym z elementów wkomponowanych w pejzaż osiedla,

- **Fyrtel Główna jako miejsce potrzebne** – z uwagi na brak lokalnego centrum kultury, pomysł „społecznej instytucji” powstałej we współpracy organizacji pozarządowej z mieszkańcami i mieszkankami jest oceniany pozytywnie przez społeczność,
- istotną rolę w kształtowaniu wizerunku przestrzeni Fyrtel Główna pełnią **media** – w roku 2020 zainteresowanie mediów działalnością na Główniej oceniamy jako wysokie (artykuły opublikowane w prasie branżowej oraz regionalnej, m.in. portal Kultura u Podstaw, czaskultury.pl, gopoznan.pl, Głos Wielkopolski, Gazeta Wyborcza – Poznań, audycje i informacje w rozgłośniach radiowych: Radio Poznań, Radio Afera, Radio Emaus; wywiady i reportaże telewizyjne: WTK, TVP3 Poznań, a także w przypadku Biblioteki Sąsiedzkiej – media ogólnopolskie: TVP1 – Teleekspres, Polsat, TVN24) – faktem jest, że media interesują się działalnością Fyrtel Główna punktowo (wydarzenia, efekty działań),
- **współpraca z Radą Osiedla Główna** opiera się na zaufaniu – RO nie ingeruje w proces kosztorysowania projektu CIL, nie wskazuje na jaki cel mają być przeznaczone środki finansowe zabezpieczone na działania CIL,
- **proces „wymykania się” społeczności lokalnej** spowodowany pandemią wirusa SARS CoV-2 oraz jej skutkami – wstrzymanie działań CIL oraz przestrzeni Fyrtel Główna doprowadziło do zahamowania wzrostu mieszkańców i mieszanek włączających się aktywnie w działania realizowane na Główniej; jednocześnie dostrzegamy potrzebę zmiany w harmonogramie ogólnomiejskiego programu CIL – rok 2020 to działania realizowane de facto od kwietnia/maja do grudnia ze względu na pandemię, jednak co roku „martwym okresem” są styczeń, luty oraz częściowo marzec – wynika to z harmonogramu rocznego otwartego konkursu ofert (ogłoszenie konkursu, przygotowywanie ofert, ogłoszenie wyników, podpisywanie umów, przekazanie środków finansowych).

6. Rekomendacje na kolejne lata

A. Dotyczące realizacji programu CIL:

- **użyteczność diagnozy społeczności lokalnej** – przygotowanie diagnozy oraz jej aktualizacji jest pracochłonnym i mocno angażującym realizatorów CIL procesem, dlatego powstały dokument powinien znaleźć zastosowanie w szeroko rozumianej polityce rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych miasta Poznania; tworzenie dokumentów, które nie będą podstawą do aktywnego działania uważamy za bezzasadne; wykorzystanie diagnozy społeczności lokalnej jako obowiązkowego punktu w otwartych konkursach ofert organizowanych przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta Poznania,
- **realizacja postulatów zawartych w dokumentach miejskich**, m.in. Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Poznania oraz innych raportów, w tym raportów zbiorczych dotyczących programu Centrum Inicjatyw Lokalnych,
- wdrożenie odpowiedniej **polityki lokalowej** dla organizacji rządowych pracujących w obszarze wspierania i aktywizacji społeczności lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem Centrów Inicjatyw Lokalnych – utworzenie miejsca i jego utrzymanie w perspektywie kilku lat wymaga odpowiednich nakładów finansowych; zasadne wydaje się wdrożenie polityki lokalowej opartej o lokale ZKZL z odpowiednio ukształtowaną stawką preferencyjną najmu za 1 metr kwadratowy oraz zwolnieniami z czynszu wynikającymi bezpośrednio z nakładów, jakie organizacje pozarządowe ponoszą podczas remontów i dostosowania powierzchni do użyteczności,
- możliwość swobodnego **budżetowania kosztów administracyjnych** (w tym kosztów wynajmu i utrzymania przestrzeni CIL, kosztów mediów: prąd, gaz, ogrzewanie, Internet, wywóz odpadów) w ofercie skierowanej do otwartego konkursu ofert na realizację Centrum Inicjatyw Lokalnych; **niewprowadzanie ograniczeń procentowych w kosztach administracyjnych** (np. 15% całości dotacji),
- odejście od zbędnego, w naszej opinii, tworzenia dodatkowych dokumentów, planów współpracy związanych z procesem rozbudowywania partnerstwa lokalnego – uproszczenie zawiązywania partnerstwa lokalnego, w tym możliwość realizacji partnerstwa niesformalizowanego regulaminem, planem współpracy i innymi dokumentami,
- **zwiększenie budżetu** realizacji programu CIL na jednego oferenta,
- wprowadzenie realizacji **programu wieloletniego – możliwość składania ofert na realizację zadań 2-letnich lub 3-letnich** – zachowanie ciągłości procesu zgodnego z metodologią OSL, brak „martwego okresu” na początku roku kalendarzowego (styczeń-marzec), zapewnienie stabilności finansowej podmiotów realizujących CIL,
- **nieuzależnianie realizacji** ilości Centrów Inicjatyw Lokalnych (sąsiedzkich) oraz budżetu przypadającego na jeden CIL od środków zabezpieczonych na ten cel przez rady osiedli – sytuacja taka może powodować konflikty w społecznościach lokalnych, wprowadza też nierówność finansową dla centrów inicjatyw lokalnych w różnych częściach Poznania, które za skrajnie różne kwoty powinny realizować takie same bądź podobne działania.

B. Dotyczące kontynuacji pracy ze społecznością lokalną Główniej:

- **zmiana formuły realizacji inicjatyw oddolnych** – połączenie konkursu zgłoszeń oraz realizacji inicjatyw „na miękko” ze społecznością lokalną; wprowadzenie kryterium odpowiedzi inicjatywy oddolnej mieszkańców na zapisy aktualizacji diagnozy społeczności lokalnej,
- **ogniskowanie procesu budowania partnerstwa lokalnego wokół wspólnie realizowanych wydarzeń** – włączenie partnerów w realizację działań od projektowania, programowania, poprzez dobór środków, współpracę finansową oraz organizacyjną wraz z ewaluacją współpracy,
- **zwiększenie użyteczności aktualizacji diagnozy** społeczności lokalnej osiedla Główna – wykorzystanie kluczowych zapisów podczas przygotowywania wniosków i ofert na realizację zadań publicznych dofinansowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz administrację rządową (źródła ministerialne), a także fundusze UE; wykorzystanie diagnozy nie tylko w przypadku kontynuacji realizacji projektu CIL na Główniej, ale także innych działań (cztery płaszczyzny: CIL, SCK, biblioteka sąsiedzka, archiwum),
- **publikacja oraz dystrybucja aktualizacji diagnozy** społeczności lokalnej wśród partnerów oraz radnych Rady Osiedla Główna,
- **wprowadzenie drobnych działań ewaluacyjnych** po każdym wydarzeniu, działaniu realizowanym ze społecznością lokalną (wydarzenia realizowane w ramach projektu CIL oraz pozostałych płaszczyzn działalności),
- **niewprowadzanie na Główniej nowych płaszczyzn działania, ale utrzymanie i rozwój dotychczas powstałych** (CIL, SCK, biblioteka sąsiedzka, archiwum) – kontynuacja budowania brandu Fyrtel Główna – przestrzeni kultury, sztuki, edukacji i integracji sąsiedzkiej,
- **zwiększenie zaangażowania mieszkańców i mieszkańek** w działania już realizowane – „dystrybucja” współodpowiedzialności za przestrzeń Fyrtel Główna – możliwość wykorzystania przestrzeni na działania skierowane do społeczności lokalnej bez udziału przedstawicieli i przedstawicielek SMAK,
- kontynuacja **budowania pozytywnego wizerunku dzielnicy** oraz jej społeczności na zewnątrz – w mediach (w tym w mediach społecznościowych) oraz poprzez współpracę z podmiotami spoza terenu dzielnicy, a także spoza miasta,
- rozwój kompetencji pracy ze społecznością lokalną realizatorów CIL poprzez **wizytę studyjną** w przestrzeniach podobnych, np. we Wrocławiu (Ołbin, Tarnogaj).

Kontakt

Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury
Fyrteł_Główna | edukacja, kultura, sztuka, integracja sąsiedzka

www.animatorzysmak.pl
www.fyrteलगłowna.pl

ul. Główna 42
61-007 Poznań

smak@animatorzysmak.pl
mob. 607 259 232

